

SVEBIO
Svenska Bioenergiföreningen
/Kjell Andersson

2016-09-01

REMISSYTTRANDE

M2016/01587/Ee

Till
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande över Energimyndighetens rapport Kontrollstation 2017 för elcertifikat – en delredovisning (ER 2016:09)

Svebio, Svenska Bioenergiföreningen, har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerade rapport och vill framför följande:

Rapporten behandlar några avgränsade frågeställningar kring tillämpningen av elcertifikatsystemet. En senare rapport, aviserad till 18 oktober, kommer att behandla mer övergripande frågor kring elcertifikatsystemets framtid. Vi vill i detta yttrande dels kommentera de förslag som finns i rapporten, dels framföra synpunkter på den fortsatta hanteringen av elcertifikatsfrågan.

Svebio har lämnat ett förslag till reformerat elcertifikatsystem till Kontrollstation 2017, som inte kommenterats i den här rapporten. Vi utgår från att våra synpunkter kommer att beaktas i det fortsatta arbetet.

Synpunkter på förslagen i Energimyndighetens rapport

Kapitel 2 Justering av kvotpliktskurvan

. Vi har inga synpunkter på det konkreta förslaget om justering av kvoterna, men noterar att systemet är uppbyggt så att en viss produktionsvolym ska uppnås. Det innebär att utbudet av ny förnybar elproduktion inom elcertifikatsystemet ska vara densamma även vid en sjunkande efterfrågan på el, vilket förstärker obalansen på elmarknaden. Som regel har prognosen för elanvändning, som styr fastställandet av kvotkurvan, överskattat den framtida kvotpliktiga elanvändningen. Så har det blivit också vid denna kontrollstation.

Kapitel 3 Kvotpliktskurvan inom elcertifikatsystemet

Vi stödjer förslaget om tätare justering av kvotpliktskurvan, vartannat år, liksom förslaget om att Riksdagen bör ge regeringen ett bemyndigande att göra dessa tekniska justeringar av kvotpliktskurvan.

Kapitel 4 Elcertifikatsystemet funktion och syfte

Kapitlet innehåller en analys av marknadens funktionssätt som vi i vissa avseenden inte kan dela. Den svensk-norska elmarknaden präglas av mycket låga marknadspriser, i kombination med låga priser på elcertifikaten. Som framgår av Figur 17 på sidan 47 har priset på elmarknaden mer än halverats mellan 2010 och 2015 till en historiskt låg nivå. Prisfallet sammanfaller med det kraftigt ökade utbudet av ny elproduktionskapacitet

inom det kombinerade svensk-norska elcertifikatsystemet. Denna faktor, och den tilltagande obalansen på elmarknaden, diskuteras inte i analysen. Istället skriver man att "idag är bränslepriserna låga och därmed elpriserna". Det är inte Svebios uppfattning att de låga elpriserna är en effekt av låga bränslepriser (kol, naturgas, olja), utan att de låga priserna i första hand beror på dålig balans mellan utbud och efterfrågan, dvs en stor överkapacitet på den norsk-svenska elmarknaden. Detta visas också av att Finlands elpris, som i mindre grad påverkas av det svensk-norska överskottet men till 100 procent påverkas av de låga bränslepriserna, ändå ligger klart över det svenska elpriset.

Elcertifikatsystemet har stimulerat omfattande investeringar, men en del av dessa utnyttjas dåligt därför att elpriset är så lågt. För biokraften gäller att marknadspriset på el idag ofta är lägre än bränslepriset (framgår om man jämför prisnivån på biobränslen, figur 34, sidan 81, med marknadspriset på el, figur 17). En sammanställning som gjorts av tidningen Bioenergi visar att den svenska biokraften under normala produktionsförhållanden (temperatur, pris) borde producera 17 TWh el. Men produktionen ligger idag kring 10 – 11 TWh. Om anläggningarna skulle drivas hela året skulle produktionen bli 35 TWh.

Frågan om införandet av en svensk stoppregel 2021 är överspelad med tanke på den överenskommelse som träffats inom Energikommisionen om förlängning av elcertifikatsystemet efter 2020 med ytterligare ökad volym.

5. Marknadsförbättrande åtgärder

De förbättringar som genomförts efter Kontrollstation 2015 har förbättrat marknadsinformationen, särskilt den kvartalsvisa uppskattningen av kvotpliktig elanvändning, liksom redovisningen av kända planerade investeringar.

6. Torven inom elcertifikatsystemet

Enligt Svebios uppfattning bör torvbaserad elproduktion även i fortsättningen få elcertifikat. Torven är ett värdefullt inhemsk och långsamt förnybart biomassebränsle som har särskilt stort värde vid sameldning med trädbränslen (renare förbränning och högre verkningsgrad), vilket också noteras i rapporten.

Synpunkter allmänt på elcertifikatsystemets funktion

Svebio har till Kontrollstation 2017 sänt in ett förslag om reformering av elcertifikatsystemet för att ge stöd både till produktion och till effekt. Vi noterar att vårt förslag inte behandlats i den föreliggande rapporten. Vi utgår från att frågan tas upp i den rapport som ska publiceras 18 oktober.

Det befintliga elcertifikatsystemet har vissa grundläggande brister, som vi anser måste åtgärdas, helst så snart det går och allra senast i samband med en förlängning av systemet efter 2020. Frågan kan hanteras inom ramen för Kontrollstation 2017, eller av Energikommisionen, eller utredas genom ett nytt uppdrag till Energimyndigheten.

Det finns idag ingen effektkomponent i elcertifikatsystemet och systemet tar inte heller hänsyn till om det finns efterfrågan på den producerade elen. Producenterna får certifikat även för produktion som sker när elpriset är nära noll eller under noll, då det inte föreligger någon efterfrågan. Kraftslag som är styrbara och kan garantera effekt i elsystemet får inte någon ersättning för denna nytta.

Elcertifikatsystemet är tänkt att ge ett teknikneutralt stöd till ny förnybar elproduktion, men som illustreras av figur 24 i rapporten gäller inte detta längre för det samlade

statliga stödet. Genom en rad speciella stöd gynnas vissa typer av förnybar elproduktion kraftigt jämfört med andra. Det finns idag också förslag om att införa särskilt stöd för havsbaserad vindkraft vid sidan av elcertifikatsystemet.

Det är Svebios uppfattning att stödet till förnybar elproduktion inom och utanför elcertifikatsystemet måste analyseras på ett samlat sätt för att skapa långsiktiga villkor som ger ett förnybart elproduktionssystem till låg kostnad som både tillfredsställer behovet av elproduktion och tillgång till effekt.

Att fortsätta med det nuvarande elcertifikatsystemet med kraftigt ökad volym med oförändrat regelverk kommer att förstärka problemen på elmarknaden, med obalans och mycket låga elpriser, som inte svarar mot de långsiktiga marginalkostnaderna för ny elproduktion. Vi kommer att fortsätta subventionera elproduktion som har ett lågt värde eftersom den inte efterfrågas. Det är också vår bedömning att ett fortsatt elcertifikatsystem av samma slag kommer att leda till onödiga och höga nätkostnader till skillnad från om den nybyggda elproduktionen bättre anpassas till kundernas efterfrågan.

Svenska Bioenergiföreningen

Gustav Melin
VD

Kjell Andersson
Näringspolitisk chef